

## Kas jāizdara, pirms sāku rakstīt projektu?

Pirms rakstīšanas sava projekta ideja jāsamēro – vai tā atbilst Cēsu rajona lauku partnerības stratēģijā noteiktajām rīcībām.

Pirms iesniedz projektu iepazīsties ar nepieciešamo dokumentācijas sarakstu mūsu mājas lapā pie konkursa sludinājuma!

Jābūt reģistrētam Lauku Atbalsta Dienestā par klientu, lai būtu pieejama EPS, un vari iesniegt projektu.

Pievērs uzmanību un iepazīsties ar vērtēšanas kritērijiem un projekta aprakstā pārliecinies, ka esi aprakstījis visu nepieciešamo informāciju.

Izstrādā sava uzņēmuma biznesa plānu un pamato preces vai pakalpojuma dzīvotspēju.

Aprēķini sasniedzamos rādītājus, kuri būs jāasniedz vismaz 3.gadā pēc veiksmīgas projekta realizācijas un jāuztur visā projekta uzraudzības periodā – apgrozījums un/vai jaunu darba vietu radīšana.

Atceries, ka projekts uzņēmējdarbībā sākotnēji jāfinansē ar paša līdzekļiem, priekšfinansējums netiek piešķirts, tādēļ naudas plūsmu plāno atbildīgi!

Pārliecinies, ka vietai vai telpām, kurās tiks veikta uzņēmējdarbība, nomas līgums ir vismaz 7 gadi no projekta iesniegšanas dienas vai iesniedz īpašumtiesību apliecinājošus dokumentus.

Atbildīgi izvēlies preču vai pakalpojuma piedāvātājus!

## Vai man uz projekta iesniegšanas brīdi ir jābūt savam finansējumam?

**Pārliecinieties**, ka uzņēmējdarbības (1. rīcība) **projekta iesniedzēja rīcībā būs 100% finanšu līdzekļi**, lai īstenotu projektu – paša līdzekļi, aizņēmums bankā, ALTUM atbalsts u.tt., no kuriem pēc projekta īstenošanas 65% vai 70% (atkarībā no atbalsta intensitātes) tiks atgriezti projekta iesniedzējam. Ja projekta veidlapā norādīsiet, ka īstenošiet projektu par saviem līdzekļiem, tad LAD lūgs apstiprinājumu (pierādījumu, bankas konta izdruku u.tml.), ka jums ir pieejams finansējums.

**Pārliecinieties**, ka **sabiedriskā labuma (2. rīcība) projekta iesniedzēja rīcībā būs vismaz 10% finanšu līdzekļu**, lai īstenotu projektu.

## Kur atrast projekta veidlapu?

LEADER projektu iesniegumu var iesniegt tikai izmantojot Lauku Atbalsta Dienesta elektroniskās pieteikšanās sistēmu (EPS).

Ja neesi LAD EPS klients, iepazīsties ar informāciju kā kļūt par LAD EPS klientu"

<https://www.lad.gov.lv/lv/ka-klut-par-eps-lietotaju>

Projektu pieteikuma veidlapa 10.kārtas projektu konkursam, visās rīcības jau **ir pieejama LAD EPS sistēmā**

Aizpildot pieteikumu, iepazīsties ar rokasgrāmatu atbilstoši rīcībai.

## Kas var būt atbalsta pretendents?

Atbilstoši MK not. Nr. 590 8.p. atbalsta pretendents var būt **juridiska persona, fiziska persona, pašnodarbināta persona, vietējā pašvaldība, zemnieku saimniecības, biedrības un nodibinājumi, individuālie komersanti, kooperatīvs**, kuru saimnieciskā darbība un kuras apgrozījums ir ne vairāk kā 150 000 eiro noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas

## Cik ilgā laikā jāīsteno LEADER projekts?

Ja tiek veikta būvniecība, teritorijas labiekārtošana – **2 gadi** no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu, **bet ne ilgāk kā līdz 2025. gada 30. septembrim**

Pārējiem projektiem projektu īstenošanas termiņš ir **1 gads** no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

## Kas ir vienotā likme projektu sagatavošanas izmaksām?

Veicot investīcijas iekārtās un/vai veicot būvniecības darbus, vienotā likme projektu sagatavošanas izmaksām ir vienāda, abām aktivitātēm:

- "Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" – M19.21
- "Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas" – M19.22

Vienotā likme projektu sagatavošanas izmaksām ir 1.8%.Aktivitātē "Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas" **nepārsniedzot maksimālo likmes summu 900 euro**, savukārt aktivitātē "Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" vienotā likme projektu sagatavošanas izmaksām arī veido 1.8%, bet **nepārsniedzot maksimālo likmes summu 1300 euro**.

Abās aktivitātēs vispārējām izmaksām attiecināmo izmaksu vienotā likme ir 3%, aktivitātē "Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas" **nepārsniedzot maksimālo likmes summu 1 500 euro**, savukārt aktivitātē "Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" **nepārsniedzot maksimālo likmes summu 3 000 euro**.

### **Vai ir jāveic cenu aptauja pakalpojumiem vai iegādēm LEADER projektā?**

Iegādājot pamatlīdzekļus vai veicot būvniecību, nodrošinot apmācības u.c., ir jāveic cenu aptauja ar vismaz 2 derīgiem jeb salīdzināmiem piedāvājumiem iepirkumiem virs 1000 EUR.

Cenu aptauja arī jāveic tādā gadījumā, ja tiek iegādāti vairāki pamatlīdzekļi, kuri ir līdzīgi pēc funkcionalitātes, paredzēti vienam mērķim un kuru kopējā iepirkuma cena ir virs 1000 EUR.

### **Ja plāno iegādāties pamatlīdzekli līdz 1000 EUR...**

Ja pamatlīdzekļa iepirkuma cena nepārsniedz 1000.00 EUR, atbalsta pretendents veic izpēti, izmantojot internetā publiski pieejamos piegādātāju piedāvājumus – projektam pievieno izdrukas no interneta vietnes, kurā piedāvājumi ievietoti. Izdrukai jāsaturs norāde uz aplūkotās interneta vietnes adresi. Norādītajam linkam jābūt "aktīvam", skaidrojumus projektu pieteikumam var pievienot arī word formātā, lai ir iespēja vērtētājiem apskatīt izvēlēto produktu.

### **Kas jāraksta cenu aptaujas tehniskajā specifikācijā?**

Gatavojot cenu aptaujas tehnisko specifikāciju (arī tad, ja tās būs interneta izdrukas), iesakām iepirkuma priekšmetam izvēlēties 2-3 nosacījumus/parametrus, kas ir salīdzināmi, lai izvēlētos zemāko cenu vai saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

Ja nepieciešams konkrēts modelis, tad cenu aptaujā varat norādīt arī to un salīdzināt tā cenu no diviem dažādiem piedāvātājiem. Atgādinām – neizvēlaties akcijas preces!

## Vai vienā projektā var paredzēt gan būvniecību, gan iegādāties pamatlīdzekļus?

LEADER projektā var paredzēt būvniecību kopā ar pamatlīdzekļu iegādi.

## Vai varu savā uzņēmumā veikt kosmētisko remontu, par to rakstot LEADER projektu?

Telpu kosmētiskais remonts nav LEADER projekta attiecināmā izmaksa. darbības, kas minētas 28.2 punktā 1.rīcībai; 31.2. – 2. rīcībai..

Būvniecības gadījumā aicinām aiziet uz būvvaldi pārliecināties, ka Jūsu izvēlēta būvniecības vieta un veids atbilst teritorijas plānojumam un minēto MK noteikumu 28.2 vai 31. 2 punktā minētajam. Turklāt būtu labi, ja **uz projekta iesniegšanas brīdi visi būvniecības dokumenti būtu saskaņoti un ievietoti BIS** ( būvniecības informatīvā sistēma) un apstiprinot projektu var uzsākties būvniecība. *Par sakārtotu būvdokumentāciju pilnā apmērā un veiktu cenu aptauju – vērtēšanas kritērijos paredzēti 2 punkti.*

## Ko nozīmē LEADER projektā - radīt vienu darba vietu?

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.590 6.2.punktam – radīta darba vieta – ir noslēgts darba līgums ar darbinieku, nosakot normālu darba laiku, vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darba vietas sezonas darbu veikšanai, *ja tajās kopā nostrādāto stundu skaits kalendāra gadā atbilst normālam darba laikam un ja par šādu darbinieku tiek maksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.*

## Ja projektā iegādājas pamatlīdzekļus, kuri nav stacionāri novietojami, kādi ir noteikumi to pārvietošanai un uzglabāšanai?

*Ja projektā iegādājas pamatlīdzekļus, kuri nav stacionāri novietojami un, **tiks izmantoti tikai Partnerības teritorijā**, norāda to atrašanās "bāzes" vietu – atbalsta pretendenta juridiskā adrese vai struktūrvienības darbības vieta, vai deklarētā dzīvesvieta (fiziskai personai, kas veic vai plāno uzsākt saimniecisku darbību) uzņēmuma īpašuma adresi, kur tie tiks novietoti. Informāciju norāda arī projekta pieteikumā.*

*Ja projektā iegādājas pamatlīdzekļus, kuri nav stacionāri novietojami, uzraudzības laikā **plāno izmantot pakalpojumu sniegšanai ārpus vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijas** un atbalsta pretendenta juridiskā adrese vai struktūrvienības*

darbības vieta, vai deklarētā dzīvesvieta (fiziskai personai, kas veic vai plāno uzsākt saimniecisku darbību) **atrodas vietējās rīcības grupas darbības teritorijā vismaz trīs gadus pirms projekta iesniegšanas.** Informāciju norāda arī projekta pieteikumā.

## Kas ir sabiedriskā labuma projekts? Vai ar to var pelnīt naudu?

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē "Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas" (2. rīcībā), kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par kura rezultātu netiek prasīta samaksa un kurš ir publiski pieejams.

## Cik ilgi tiek vērtēti projekti? Kad saņemšu atbildi, ka projekts apstiprināts?

Cēsu rajona lauku partnerība pēc projekta kārtas beigām viena mēneša laikā atbilstoši vērtēšanas kritērijiem un Projektu vērtēšanas nolikumam izvērtē projekta atbilstību stratēģijai (30.01.2023.-01.02.2023) un nodod to tālākai vērtēšanai LAD. LAD triju līdz piecu mēnešu laikā izvērtē atbilstību publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem. Uzņemoties finanšu risku, projektu var uzsākt īstenot arī saņemot pozitīvu biedrības atzinumu. Ja projekts netiks apstiprināts no LAD puses, uzsāktie izdevumi netiks attiecināti un tas ir pretendenta risks. Projekta apstiprināšanas gadījumā izmaksas, kas radušās pēc Partnerības pozitīva lēmuma saņemšanas būs attiecināmas.

**Esmu saņēmis LEADER projekta izvērtējumu. Projekta vērtēšanas kritērijos minēts, ka varu saņemt 2 vai 1 vai 0,5 vai 0 punktu. Saņemot izvērtējumu - atsevišķos kritērijos piešķirti 1,45 punkti. Kā tas iespējams?**

Katram kritērijam tiek veidota kopsumma no trīs vērtētāju piešķirtajiem punktiem, no šīs summas veidojot vidējo vērtējumu konkrētā kritērijā un noapaļojot to līdz diviem cipariem aiz komata.

## REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI UZŅĒMEJDARBĪBAS PROJEKTOS

### Kādi rezultatīvie rādītāji jāsasniedz uzņēmējdarbības projektos?

Noteiktos rādītājus atbalsta pretendents sasniedz ne vēlāk kā trešajā noslēgtajā gadā pēc projekta īstenošanas, un tos nepazemina visā turpmākajā saistību periodā.

**Ja projekta ietvaros ir darbinieku produktivitātes kāpināšana**, tad juridiska persona (izņemot biedrības un nodibinājumus), kura veic komerciāla rakstura darbību un kuras apgrozījums ir ne vairāk kā 150 000 euro noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas vienojas ar darbiniekiem turpināt darba attiecības vismaz 18 mēnešus pēc projekta īstenošanas, un par darbiniekiem tiek maksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;

**Ja pretendents Juridiska persona, kura jau veic saimniecisko darbību**, pēc projekta īstenošanas (izņemot biedrības, nodibinājumus, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības un vietējās pašvaldības) **sasniedz projektā plānoto apgrozījumu un vismaz vienu no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:**

- nozarē, kurā īsteno projektu, *rada vismaz vienu jaunu darba vietu un saglabā esošās darba vietas;*
- *salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta iesniegšanas vismaz par 10 procentiem palielina neto apgrozījumu vai palielina to vismaz par 30 procentiem no projekta attiecināmo izmaksu summas nozarē, kurā īsteno projektu. Ja projektā attīsta saimniecisko darbību jaunā nozarē, nozarē, kurā īsteno projektu, sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30 procentu apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;*

**Ja pretendents Juridiska persona, kura uzsāk saimniecisko darbību**, pēc projekta īstenošanas (izņemot biedrības, nodibinājumus, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības un vietējās pašvaldības) **sasniedz vismaz vienu no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:**

- **rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;**
- nozarē, kurā īsteno projektu, sasniedz neto apgrozījumu *vismaz 30 procentu apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;*

**Ja fiziskā persona, kas uzsāk saimniecisko darbību, iegūst individuālā komersanta vai pašnodarbinātas personas statusu,** tā sasniedz abus saimnieciskās darbības rādītājus:

- *rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;*
- *nozarē, kurā īsteno projektu, sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30 procentu apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;*

**Biedrība vai nodibinājums** pēc projekta īstenošanas sasniedz vismaz vienu no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:

- *rada vismaz vienu jaunu darba vietu un saglabā esošās darba vietas;*
- *palielina ieņēmumus no saimnieciskās darbības vismaz par 20 procentiem no projekta attiecināmo izmaksu summas.*

**Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība,** pēc projekta īstenošanas **nodrošina vismaz vienu no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:**

- **par 10 procentiem** palielina biedru skaitu;
- salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta iesniegšanas par 10 procentiem palielina neto apgrozījumu ar kooperatīvās sabiedrības biedriem *vai par 30 procentiem* no projekta attiecināmo izmaksu summas palielina neto apgrozījumu ar kooperatīvās sabiedrības biedriem;
- salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta iesniegšanas palielina *neto apgrozījumu par 10 procentiem no produktu pārstrādes vai par 30 procentiem no projekta attiecināmo izmaksu summas;*

**Kopprojekta īstenošanas gadījumā** saimnieciskās darbības rādītājus *sasniedz katrs kopprojekta dalībnieks atsevišķi.*